

25.4.2022

Eduskunnan talousvaliokunnalle

TaV@eduskunta.fi

Viite: U26/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta rakennusten energiatehokkuusdirektiiviksi, kuuleminen 26.4.2022

Energiateollisuus ry (ET) kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausunnossaan seuraavaa:

ET pitää valtioneuvoston kirjelmää komission ehdotuksesta rakennusten energiatehokkuusdirektiivistä (EPBD) kattavana ja siinä esitettyjä kantoja perusteltuina. ET kannattaa EU:n hiilineutraalisuustavoitetta ja siihen liittyvää kunnianhimoista tavoitetta rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen sekä pitkän aikavälin visiota ilmastoneutraalisuudesta vuonna 2050. EPBD täydentää heinäkuussa 2021 annettua 55-valmiuspakettia, jolla EU pyrkii tavoitteeseen vähentää kasvihuonekaasujen nettopäästöjä vähintään 55 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

ET korostaa 55-valmiuspaketissa antamien energia- ja ilmastopoliittisten aloitteiden käsittelyn koordinaation merkitystä. Samat kohderyhmät toistuvat useissa esityksissä, hieman eri näkökulmista. Direktiiviehdotuksissa on valitettavan paljon ristikkäistä ja päällekkäistä ohjausta. Tämä on ilmastopoliittikan kustannustehokkuuden, selkeyden ja ennustettavuuden vuoksi ongelmallista. Erityisen tiivistä koordinaatiota tarvitaan EPBD:n, energiatehokkuusdirektiivin (EED) ja uusiutuvan energian direktiivin (RED) välillä. Päästökaupan ohjausvaikutukseen EPBD:ssä ei valitettavasti riittävässä määrin uskota.

Teknologianeutraalisuus

Uudisrakentamisen ja koko rakennuskannan tavoite nollapäästöisyydelle on kannatettava. Direktiiviehdotuksen määritelmät, yksityiskohtaiset laskentatavat ja mm. ehdotettu korjausrakentamisen kohdistamisen tapa eivät Suomessa kuitenkaan mahdollista kustannustehokasta ja oikeudenmukaista toteutusta. Ehdotus ei ota huomioon suomalaista jo varsin pitkälle edennyt energiajärjestelmien hiilineutraalisuuskehitystä. Yksittäisten rakennusten ostoenergian määrän rajaaminen ja rakennuskohtaisen uusiutuvan energian suosiminen johtaa osaoptimointiin. Ilmaston ja energiatehokkuuden näkökulmasta paikan päällä tuotetun hiilineutraalin energian tulee olla samanarvoista kuin verkkojen kautta rakennukseen toimitettu hiilineutraali energia. Direktiiviehdotus suosii paikan päällä toteutettavia uusiutuvan energian ratkaisuja asettamalla ne käytännössä ainoaksi vaihtoehdoksi rakennuksen vähäisen energiantarpeen kattamisessa. Kannatamme valtioneuvoston näkemystä siitä, että rakennuksen energiajärjestelmä voi tukeutua myös yleiseen verkkosähköön ja kaukolämpö- ja -jäähdytysjärjestelmään.

Olemme valtioneuvoston kanssa samaa mieltä, että EPBD:n uudelleenlaadinnan tulisi keskittyä ensisijaisesti tavoitteisiin ja vähemmän yksityiskohtaisiin toimenpiteisiin. Keinojen valinta rakennuskannan irtautumiseksi fossiilisista polttoaineista tulisi olla mahdollista määritellä kansallisella tasolla. Kaikkien päästöttömien energiantuotantomuotojen ottaminen huomioon uusiutuvien rinnalla tulee olla mahdollista. Jäsenvaltioiden olosuhteet ja lähtökohdat vaihtelevat huomattavasti. Kansallisessa toteutuksessa toimenpiteissä voidaan parhaiten ottaa huomioon myös rakennusten ja eri energiajärjestelmien (sähkö, kaasu ja lämmitys ja jäähdytys) välinen integraatio ja järjestelmien välisten kytkentöjen tuomat hyödyt.

Kaukolämpö- ja -jäähdytysjärjestelmien rooli

Kaukolämpö- ja -jäähdytysjärjestelmillä on keskeinen skaalautuva, taloudellinen ja kustannustehokas rooli rakennuskannan hiilineutraalin tavoitteen täyttämisessä. EED:ssä määritelty tehokkaan kaukolämpö- ja -jäähdytysjärjestelmän määritelmät perustuvat uusiutuvien energialähteiden ja hukkalämmön ja -kylmän hyödyntämisen sekä tehokkaaseen lämmön ja sähkön yhteistuotantoon. Suomalaiset kaukolämpö- ja jäähdytysjärjestelmät täyttävät jo nyt reilusti yli 90 prosenttisesti EED:n tehokkaiden järjestelmien määritelmät.

Kaukolämpöjärjestelmät mahdollistavat muuten hukkaan menevien lämpöjen (ylijäämä- ja hukkalämpöjen) laajan hyödyntämisen, lisähyödyntämisen potentiaali on edelleen suuri. Hukkalämpöjen lisähyödyntäminen edellyttää usein lämpöpumppujen käyttämistä, jolloin lämpöpumppujen rooli osana hiilineutraalia kaukolämpöjärjestelmää kasvaa. Lämpöpumpputekniikan kehittyessä aiemmin kannattamattomat kohteet muuttuvat taloudellisesti kannattaviksi.

Fossiilista polttoaineista luovuttaessa tarvitaan eri energiajärjestelmien vahvaa linkittämistä. Järjestelmäintegraatio ja siihen liittyvä sähköistäminen mahdollistavat päästöjen merkittävän vähenemisen. Lämpöpumput ovat esimerkki järjestelmäintegraatiosta, samoin kuin lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitokset. Kaukolämpöjärjestelmät tarjoavat kustannustehokkaan alustan järjestelmäintegraatiolle ja joustavuutta sitä edellyttävälle tulevaisuuden sähköjärjestelmälle.

Teknologian ja liiketoimintamallien kehittyminen lisää asiakkaille tarjottavia päästöttömiä, kustannustehokkaita lämmitysratkaisuja, joissa kaukolämpöä yhdistellään paikallisiin, ympäristön lämpöjä hyödyntäviin ratkaisuihin. EPBD:n ja rakentamisen lainsäädännön tulee mahdollistaa uusien innovatiivisten ratkaisujen kehittäminen. Tarkastelun rajoittaminen yksittäiseen rakennukseen kaventaa vaihtoehtoja ja johtaa kustannustehottomiin ratkaisuihin.

Päästökaupan vaikuttavuus otettava huomioon

EU:n laajuinen päästökauppa on tehokkain keino päästöjen vähentämiseen ja kohdentumiseen kustannustehokkaasti. Päästökauppa tulisi laajentaa koskettamaan myös kiinteistökohtaisia lämmitysratkaisuja. Lainsäädännön tehtävänä on asettaa päästövähennystavoitteet, luoda päästöille markkinamekanismi sekä edellytykset investoinneille, jolloin toimijat voivat tehdä päätökset teknologisista ratkaisuista kustannustehokkaasti ja markkinaehtoisesti. Päästöjen vähentämisen tulisi olla ohjaava periaate yksityiskohtaisten teknisten vaatimusten sijaan.

Lisätiedonantaja: asiantuntija Mirja Tiitinen, p. 050 434 6994 tai mirja.tiitinen@energia.fi